

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

RAZŠIRJENOST KLETVIC MED DEVETOŠOLCI NA OSNOVNI ŠOLI HUDINJA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Ema Emanuelle Šoln, 9. b
Luka Udovč, 9. b

Mentorica:

Urška Farčnik, prof.

Celje, marec 2018

Osnovna šola Hudinja

**RAZŠIRJENOST KLETVIC MED
DEVETOŠOLCI NA OSNOVNI ŠOLI
HUDINJA**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Ema Emanuelle Šoln, 9. b

Luka Udovč, 9. b

Mentorica:

Urška Farčnik, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2018

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva preučevala uporabo kletvic med devetošolci naše šole. Kletvice nas, mlade, spremljajo na prav vsakem koraku, zato njihovega negativnega prizvoka ne slišimo več. Mladi se kletvic poslužujemo na vsakem koraku in iz različnih razlogov: kadar smo jezni, kadar želimo kaj poudariti, kadar želimo koga užaliti in kadar se želimo počutiti pripadne določeni skupini.

S pomočjo vprašalnika sva ugotovila, da se največ kletvic uporablja med prijatelji. Rezultati ankete so pokazali, da se mladi največ kletvic naučimo ravno od prijateljev. Nekateri sošolci so jih prvzeli tudi v krogu družine, kar je zaskrbljujoče, saj naj bi ravno v primarni socializaciji starši otroku prenesli primerne in družbeno sprejemljive vzorce obnašanja.

Opisala sva tudi šolsko pravilo o rabi primernih besed na naši šoli in na koncu zbrala nekaj nasvetov glede kletvic ter poiskala njihove sprejemljivejše ustreznice.

Ključne besede: kletvice, devetošolci, šolska pravila, vzgoja, evfemizmi

KAZALO

1 UVOD	1
1.1 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA IN NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE	1
1.2 HIPOTEZE	1
1.3 RAZISKOVALNE METODE	2
2 TEORETIČNI DEL	3
2.1 KLETVICE IN VULGARIZMI	3
2.2 PODROČJA KLETVIC	5
2.3 VZROKI RABE KLETVIC	5
2.4 KDO PREKLINJA	6
2.5 VZGOJA IN KLETVICE	7
2.6 PRAVILA NA NAŠI ŠOLI.....	9
3 PRAKTIČNI DEL	10
3.1 VPRAŠALNIK.....	10
3.2 ANALIZA PODATKOV	12
4 SKLEPNE UGOTOVITVE	23
5 ZAKLJUČEK	25
6 VIRI IN LITERATURA	26
6.1 LITERATURA	26
6.2 SPLETNI VIRI	26
6.3 VIRI SLIK.....	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število (f) in odstotek (%) pri kategoriji spol.....	12
Tabela 2: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 2 (<i>Ali uporabljaš kletvice?</i>).....	13
Tabela 3: Število (f) in odstotek (%) pri anketirancih za vprašanje številka 2 (<i>Ali uporabljaš kletvice?</i>).....	13
Tabela 4: Število (f) in odstotek (%) pri anketirankah za vprašanje številka 2 (<i>Ali uporabljaš kletvice?</i>).....	14
Tabela 5: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 3 (<i>Kako pogosto uporabljaš kletvice?</i>).....	15
Tabela 6: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 4 (<i>Ob katerih priložnostih uporabljaš kletvice?</i>).....	16
Tabela 7: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 5 (<i>Kje si se naučil/-a kletvic?</i>).....	17
Tabela 8: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 6 (<i>Kletvice katerega govornega področja uporabljaš?</i>).....	19
Tabela 9: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 7 (<i>V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš kletvice?</i>).....	20
Tabela 10: Najpogostejše kletvice med devetošolci	22

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število (f) in odstotek (%) pri kategoriji spol	12
Graf 2: Število (f) in odstotek (%) pri anketirancih za vprašanje številka 2 (<i>Ali uporabljaš kletvice?</i>)	14
Graf 3: Število (f) in odstotek (%) pri anketirankah za vprašanje številka 2 (<i>Ali uporabljaš kletvice?</i>)	15
Graf 4: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 3 (<i>Kako pogosto uporabljaš kletvice?</i>)	16
Graf 5: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 4 (<i>Ob katerih priložnostih uporabljaš kletvice?</i>)	17
Graf 6: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 5 (<i>Kje si se naučil/-a kletvic?</i>)	18
Graf 7: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 6 (<i>Kletvice katerega govornega področja uporabljaš?</i>)	19
Graf 8: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 7 (<i>V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš kletvice?</i>)	21

KAZALO SLIK

Slika 1: Učenje kletvic v družini.....	8
Slika 2: Čefur.....	20

1 UVOD

1.1 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA IN NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Vsak dan se znajdemo v situacijah, ki od nas zahtevajo določeno obnašanje in ustrezni govor. Z učitelji se pogovarjamo drugače kot s prijatelji. S starši se pogovarjamo drugače kot z bratom. V zadnjem času se med mladimi pojavlja vedno več kletvic. Zdi se, da se ne znamo več pogovarjati, ne da bi vmes uporabljali kletvice. Nanje lahko naletimo vsak dan. Že od malega nas učijo, da jih ne smemo govoriti. Nihče nas namensko ne uči kletvic, a kljub temu jih poznamo in uporabljamo.

Namen raziskovalne naloge je bil predstaviti uporabo oziroma razširjenost kletvic med najinimi (so)sošolci. Želela sva spoznati, zakaj oziroma kdaj jih uporabljajo, katere so najpogostejše in kje so se jih naučili. Poskusila sva izvedeti tudi, kako in zakaj so kletvice postale del našega vsakdanjega življenja.

Sošolcem in sosošolcem sva razdelila vprašalnike, obenem pa sva bila pozorna tudi na rabo kletvic v pogovorih na družbenih omrežjih in oddajah¹.

1.2 HIPOTEZE

Preden sva se lotila najine raziskave, sva si zastavila naslednje hipoteze:

1. Kletvice uporablja večina učencev 9. razredov naše šole.
2. Učenci uporabljajo kletvice vsak dan.
3. Učenci najpogosteje uporabljajo kletvice v družbi prijateljev.

---

¹ S poimenovanjem oddaje sva želela zaobjeti serije, nadaljevanke, filme, podcaste in druge zvrsti, ki jih lahko zasledimo v današnjih medijih.

4. Učenci so se največ kletvic naučili od sovrstnikov in iz medijev (oddaje in družbena omrežja).
5. Fantje kolnejo večkrat kot dekleta.

1.3 RAZISKOVALNE METODE

VZOREC

Najin vzorec raziskovanja predstavljajo vsi učenci, ki obiskujejo 9. razred Osnovne šole Hudinja. V raziskavi je sodelovalo 43 učencev. Anketni vprašalnik je rešilo 23 učencev (53,50 %) in 20 učenk (46,50 %).

ZBIRANJE PODATKOV

Pri raziskovanju sva najprej preučila literature; delala sva s slovarji in drugimi priročniki, nekaj gradiva sva našla tudi na spletu. Z literature sva si zagotovila teoretične osnove.

Podatke sva pridobila s kvantitativno tehniko raziskovanja, tj. z anketnim vprašalnikom, ki je sestavljen iz vprašanj odprtega in zaprtega tipa, in poznejšo statistično obdelavo podatkov. Anketni vprašalnik je bil anonimen.

Vse anketne vprašalnike sva nato pregledala in odgovore analizirala ter izdelala tabele in grafe. Na koncu sva svoje ugotovitve tudi zapisala.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 KLETVICE IN VULGARIZMI

KLETVICA

V *Slovenskem etnološkem leksikonu* (2004, str. 213) je kletvica definirana z naslednjimi besedami: »Groba, nespodobna, žaljiva besedna zveza, ki po obliki in vsebini pripada družbeni tabuizirani leksiki spolnosti, nespodobnost, blasfemije itn. Kletvice so družbeno nesprejemljive, večine ni v slovenskih slovarjih in pravopisih. Gre za žalitve nagovorjenca in preklinjanje v ožjem pomenu, ki izreka negativno dejanje ali sodbo zoper nagovorjenca. Pogosto kot pomensko izpraznjena mašila samo poudarjajo govorno maniro.«

SSKJ 2 (2015) navaja geslo kletev kot »groba beseda, besedna zveza, izrečena navadno v afektu«.

PREKLINJATI IN KLETI

SSKJ 2 (2015) pravi, da pomeni preklinjati »uporabljati grobe besede, besedne zveze, navadno v afektu« in »izražati sovraštvo, odpor, navadno s takimi besedami, besednimi zvezami«.

Kletvice po torej tabu, kar pomeni, da so družbeno nesprejemljive.

V etnološki definiciji kletvice je zapisano, da se kletvice uporabljajo kot žalitve sogovorca oziroma nagovorjenca. Kletvice, ki jih uporabljamo mladi, pa so večinoma mašila, saj jih prosto dodajamo na koncu povedi ali sredi povedi, kot so včasih naši starši uporabljali *a veš* ali *a ne*.

VULGARIZEM

SSKJ 2 (2015) definira vulgarizem kot besedo, »ki je glede na moralna, družabna pravila zelo neprimerna«.

Leemetin članek (2017) pravi, da je bila uporaba žaljivk »v vseh zgodovinskih obdobjih in družbenih okoljih nezaželena, na različne načine preganjana iz javnega življenja, v določenih primerih pa celo sankcionirana. Slednje se lahko zgodi tudi dandanes, saj lahko nepremišljen žalilec zaradi uporabe grdih besed tudi pravno odgovarja.«

Članek (2017) je raziskoval tudi razliko med psovki in kletvicami. Zanje je psovka »vrsta žaljivke, ki se nanaša na sogovorca. Izrečena je namerno in na glas, govorec z njo nagovorjenemu ne želi slabega, ga pa želi razžaliti, ponižati ali osramotiti. Odraža govorčevo jezo, prezir ali obsodbo nagovorjene osebe. Za razliko od kletvice se nanaša na sedanost, na tisti trenutek, ko je izrečena. Navadno se pri psovkah govorec poslužuje žaljivih, posmehljivih izrazov, anatomskih delov in telesnih izločkov, ga zmerja z živalskimi imeni ali zlobnimi višjimi silami ali mu pripisuje negativne lastnosti ali dejanja.«

Kletvice so bolj grobe »od psovka, pogosto so izrečene nenamerno, v afektu, z njimi sproščamo svojo jezo in si dajemo duška, za razliko od psovka pa z njimi izrekamo slabo željo, zlonamernost. Izražajo se v obliki vzklikov. Kletvice so usmerjene v boga, višje sile, predmete ali osebe, ki jih ni v naši neposredni bližini. Pogosto jih izrekamo, kadar smo jezni sami nase.«

Kletvice se seveda tudi spreminjajo. V raziskovalni nalogi sva se osredotočila na rabo kletvic med mladimi in ugotovila, da nihče ne uporablja izrazov kot so *krščenmatiček*, *tristo kosmatih medvedov*, *naj te vrag pocitra*, *tristo hudičev*, temveč so dandanašnje kletvice sočnejše.

Leemeta (2017) navaja tudi, da ker se sodobni človek »boga in hudiča ne boji več tako, kot so se ga naši predniki, se sodobne slovenske kletvice namesto na božjo moč raje sklicujejo na druge, aktualne avtoritete, tabuje ali nezaželene pojave, nekatere pa nastanejo kot posodobljena različica že obstoječih, starejših kletvic, na primer: *Da bi te Hilda zaposlila*, *Da bi ti Murko pel na poroki*, *Da bi ti sin zeta domov pripeljal*, *Dvesto kradljivih tajkunov in Tristo lažnivih politikov*.«

2.2 PODROČJA KLETVIC

Mladi na šoli največkrat uporabljamo kletvice v naslednjih jezikih:

- slovenščini,
- angleščini,
- hrvaščini oziroma srbščini in
- albanščini (v primeru priseljencev).

Po podrobnem in pozornem poslušanju najinih (so)sošolcev sva ugotovila, da devetošolci najpogosteje uporabljajo kletvice iz naslednjih tematskih polj:

- spolni organi, spolnost (*pizda/pička; kurec; boli me kurac; jebi se; jebem ti mater; odjebi; ta qitsha none; fuck; fuck off; fucking ...*)
- mama (*mater; pizdo materino/pičko materino; jebem ti mater; yo' mama ...*)
- religija, cerkev (*oh, god; preketo; goddamn; damnit; Christ almighty; jezus; jesus*);
- telesni izločki ali z njimi povezani deli telesa (*sranje; shit; pojdi v rit; poljubi me na rit; kiss my ass ...*).

2.3 VZROKI RABE KLETVIC

Bernard Nežmah (1997, str. 7) navaja dve razlagi preklinjanja. Po prvi razlagi ljudje uporabljamo kletvice, ko nimamo na voljo drugih besed. Druga razlaga pa pravi, da nas posebne situacije prisilijo v uporabo kletvic.

Kletvice mladi uporabljamo, kadar želimo izražati močna čustva; če se na primer udarimo, zakolnemo, in se tako počutimo bolje. Kletvice nam pomagajo izraziti jezo, žalost ali bolečino, zato se počutimo bolje, olajšano. Ponavadi nam pri takšnih dogodkih kletvica uide in takrat jih izrečejo tudi tisti sošolci, ki sicer kletvic ne uporabljajo pogosto.

Mladi pa pogosto uporabljamo kletvice, da se počutimo kot člani skupine, tako se počutimo sprejete. Včasih pa uporabimo kletvico tudi zato, ker bi radi nekoga užalili ali pa ga izločili iz svoje skupine. V razredu se je pojavil tudi paradoks, ko sta se sošolca zmerjala z izrazom »čefur«, čeprav sta dobra prijatelja.

Včasih uporabljamo kletvice, ker se želimo počutiti odrasle, predvsem pred mlajšimi otroki. V razredu se je zgodilo, da je kdo, ki ni imel dovolj pozornosti, uporabil kletvico, da bi šokiral ljudi okoli sebe, da bi ga opazili.

Zadnje čase opažamo, da so kletvice postale del našega vsakdanjega pogovora; uporabljamo jih kjer koli in kadar koli, velikokrat se jih sploh ne zavedamo. Tako rečemo *Prekleta dobra knjiga je bila*. namesto *Knjiga je bila dobra*. V tem primeru smo želeli nekaj poudariti.

Članek revije *Mama* (2014) pravi, da imajo kletvice pomembno vlogo v otrokovem razvoju, saj »z njihovo pomočjo otrok spoznava in raziskuje rabo čustveno nabitih izrazov. Prve otrokove kletvice pravzaprav sploh niso psovke v pravem pomenu besede. Otrok kot papagaj ponavlja izraze, ki so bili izrečeni energično in s povišanim glasom. Pravega pomena teh izrazov se niti ne zaveda.«

2.4 KDO PREKLINJA

Meniva, da preklinjajo vsi. Velja, da dekleta preklinjajo manj kot fantje. Slišala sva za stereotip, ki pravi, da ljudje z višjo stopnjo izobrazbe kolnejo manj kot tisti z nižjo. Na splošno velja, da otroci ne kolnejo, a ko sva jih poslušala na šolskih hodnikih, sva ugotovila, da to ne drži. Marsikdaj otroci »prinesejo domov« kakšno kletvico, ki so jo slišali v vrtcu ali šoli. Trdiva, da je trenutno največ kletvic med najstniki.

2.5 VZGOJA IN KLETVICE

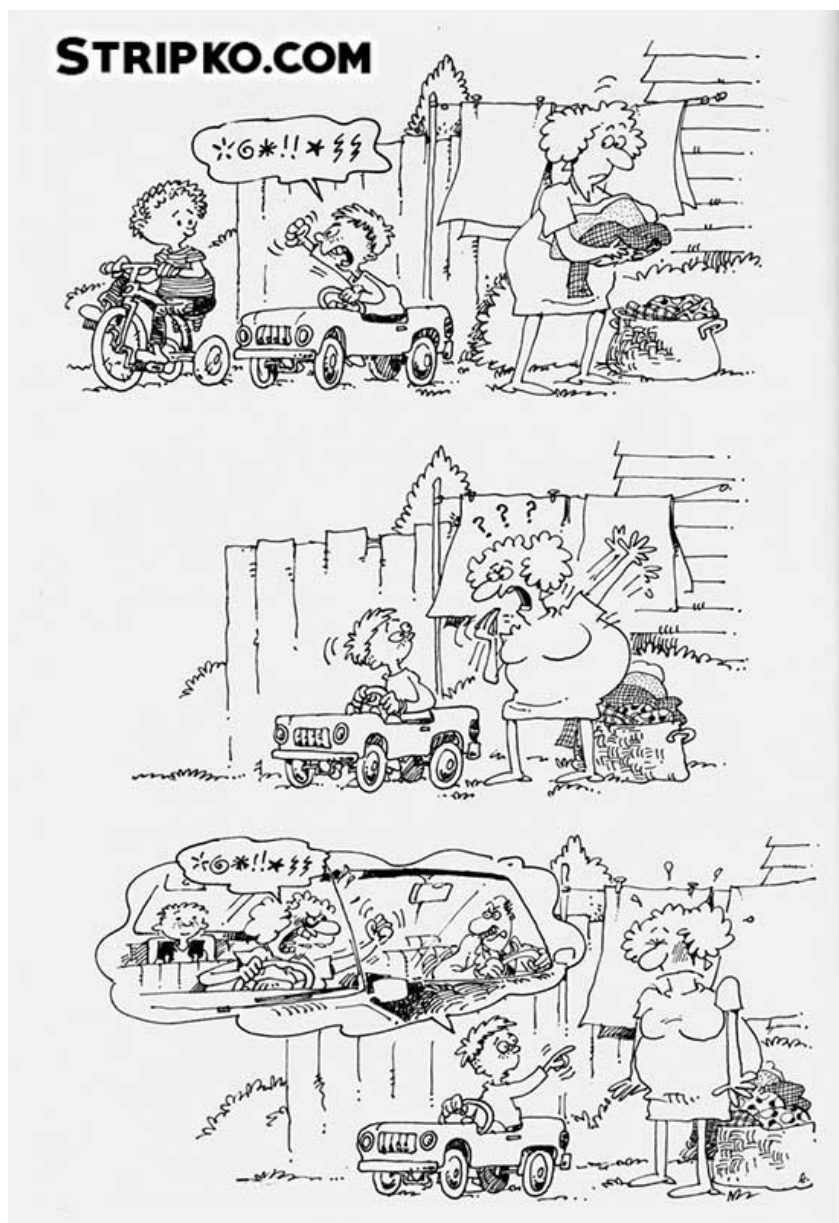
Šček Prebil (2010, str. 32) definira socializacijo kot »proces, s katerim človek sprejema in usvaja vrednote, stališča, znanje, motive družbe oziroma skupine, v kateri živi in dela. Je proces učenja vzorcev obnašanja, ki veljajo v družbi za normalne.«

Pravi, da ima primarna socializacija mesto »v zgodnjem otroštvu, ko otrok spozna temeljna družbena pravila in se razvija kot osebnost. Poteka med posameznikom in skupino, s katero ima tesne stike, na primer v družini ali skupini vrstnikov (prijatelji ali sošolci). Tu posameznik pridobiva temeljno znanje jezika (govora), obnašanja, predstave o odnosih do drugih ljudi ...«

Najpomembnejša vidika sekundarne socializacije, ki traja vse življenje, pa sta po mnenju Tatjane Šček Prebil šola in množični mediji.

Najprej so torej starši tisti, ki na otroke prenesejo svoje vrednote, vzorce obnašanja in tudi jezik.

Članek revije *Mama* (2014) pravi, da ljudje »v pogovorih pogosto ne izbiramo besed. Pozabljamo pa, da otroci kot gobe vpijajo vse, kar slišijo od odraslih. Psovke niso izjema. Starši, ki se tega zavedajo in skušajo izkoreniniti neprimerne izraze iz besednjaka svojih najmlajših, izgubljajo bitko.«

Slika 1: Učenje kletvic v družini

Domnevava, da otroci prve kletvice slišijo v družini (starši, sestre, brati, sorodniki ...). Nato jih prevzamejo od svojih sošolcev in prijateljev. Nazadnje pa kletvice ponotranijo še ob gledanju različnih oddaj (trenutno najpopularnejši sta *South Park* in *Family Guy*) in spremljanju družbenih omrežij (Snapchat, Instagram, Facebook, Twitter ...).

2.6 PRAVILA NA NAŠI ŠOLI

Na šoli velja pravilo, da ne uporabljamo grdih besed (med katere štejemo tudi kletvice). Pravilo imamo zapisano tudi v šolski *Publikaciji za šolsko leto 2017/18* (2017, str. 67). Kot sva že prej omenila, je *Slovenski etnološki leksikon* definiral kletvico kot žalitev nagovorjenega, tu gre za verbalno nasilje. Na šoli imamo strogo ničelno toleranco do verbalnega nasilja. V *Publikaciji* (str. 72) je zapisano, da je verbalno nasilje »vsaka namerna uporaba besede, ki nekoga prizadene. To je najbolj razširjeno nasilje, ki hudo prizadene veliko ljudi. Žrtve nasilja pravijo, da verbalno nasilje veliko bolj prizadene in boli kot fizično.«

Publikacija dalje opozarja tudi na posledice nasilja, kot so »depresivnost, slaba samopodoba, sramežljivost, zadržanost, izolacija, slabši šolski uspeh in drugi dosežki, odpor do šole, pogosto obolevanje in drugo«.

Zavedati se je treba, da lahko verbalni nasilnež zraste v fizičnega. Torej moramo bolj paziti na besede, ki se nam zdijo nedolžne, povrh vsega pa jih stalno uporabljamo, saj lahko tako nehote prizadenemo sošolce. Publikacija označuje uporabo »grdih« besed in kletvic kot neprimerno in napoveduje za takšno uporabo sankcije. Učenci smo lahko zadržani po pouku, opraviti moramo družbeno koristno delo ...

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Sva Ema in Luka in za potrebe raziskovalne naloge lepo prosiva, da rešiš spodnji vprašalnik. Hvala! 😊

1. SPOL M Ž

2. ALI UPORABLJAŠ KLETVICE? DA. NE.

3. KAKO POGOSTO UPORABLJAŠ KLETVICE?
  - A) VEČKRAT NA DAN.
  - B) ENKRAT NA DAN.
  - C) REDKO.
  - D) REDKO (SKORAJ NIKOLI).

4. OB KATERIH PRILOŽNOSTIH UPORABLJAŠ KLETVICE?
  - A) KO DOBIŠ SLABO OCENO, SI SLABE VOLJE OZ. SI JEZEN.
  - B) KO ŽELIŠ KAJ POUJARITI.
  - C) KO ŽELIŠ NEKOGA UŽALIT.I
  - D) BREZ PRAVEGA RAZLOGA, KLETVICE UPORABLJAŠ REDNO.

5. KJE SI SE NAUČIL/-A KLETVIC?
  - A) DOMA, OD STARŠEV ALI SORODNIKOV.
  - B) V ŠOLI, OD (SO)SOŠOLCEV.
  - C) NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.
  - D) IZ ODDAJ.

6. KLETVICE KATEREGA GOVORNEGA PODROČJA UPORABLJAŠ?
  - A) SLOVENSKEGA.

B) ANGLEŠKEGA.

C) SRBOHRVAŠKEGA.

D) DRUGO. NAVEDI: _____.

7. V KATERIH SITUACIJAH NAJPOGOSTEJE UPORABLJAŠ KLETVICE?

A) DOMA.

B) V DRUŽBI PRIJATELJEV.

C) NA DRUŽBENIH OMREŽJIH

8. NAŠTEJ NAJPOGOSTEJŠE KLETVICE, KI JIH UPORABLJAŠ.

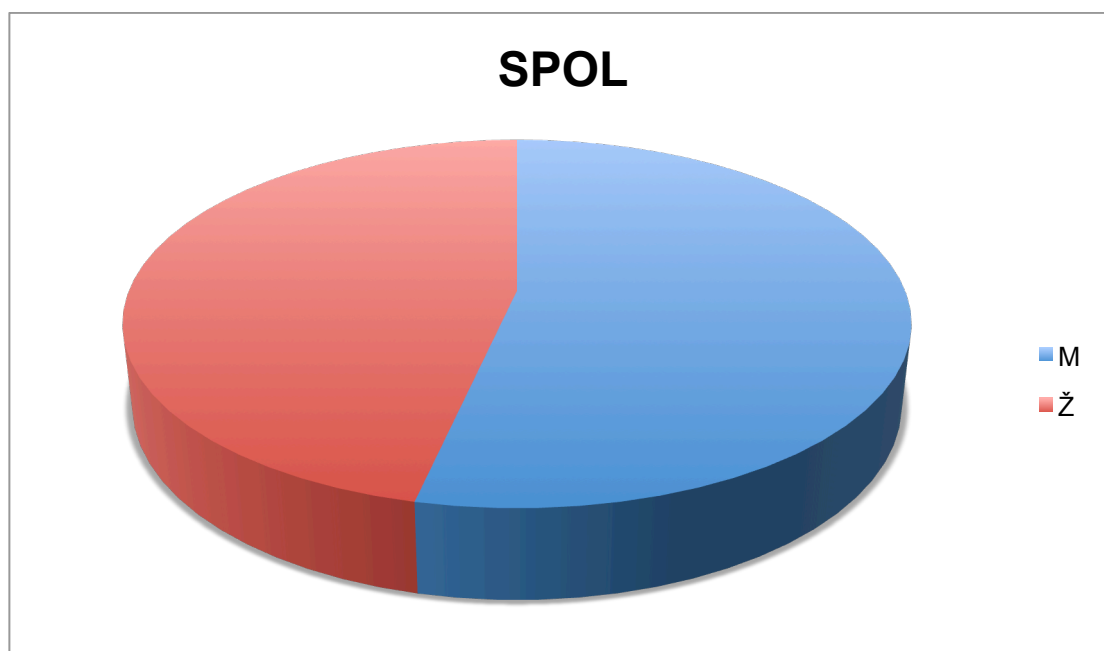
1 _____ .   2 _____ .   3 _____ .   4 _____ .

3.2 ANALIZA PODATKOV

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 1: SPOL

	f	%
M	23	53,50
Ž	20	46,50
SKUPAJ	43	100,00

Tabela 1: Število (f) in odstotek (%) pri kategoriji spol

Graf 1: Število (f) in odstotek (%) pri kategoriji spol

Anketo je rešilo 43 učencev in učenk OŠ Hudinja, ki so bili na dan anketiranja v šoli. Anketo je rešilo več fantov.

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 2: ALI UPORABLJAŠ KLETVICE?

	f	%
DA.	40	93,00
NE.	3	7,00
SKUPAJ	43	100,00

Tabela 2: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 2 (Ali uporabljaš kletvice?)

Podatki kažejo, da kletvice uporablja kar 93 % anketirancev. Kot sva predvidevala, kletvice uporablja večina učencev.

Ker je ena izmed najinih hipotez, da kletvice uporablja več fantov kot deklet, sva ponovno pregledala vprašalnike in preverila, kako so učenci in učenke odgovorili na vprašanje glede na spol.

	f	%
DA.	22	95,65
NE.	1	3,35
SKUPAJ	23	100,00

Tabela 3: Število (f) in odstotek (%) pri anketirancih za vprašanje številka 2 (Ali uporabljaš kletvice?)

Graf 2: Število (f) in odstotek (%) pri anketirancih za vprašanje številka 2 (*Ali uporabljaš kletvice?*)

Od vseh prisotnih fantov uporabljajo kletvice vsi razen enega. Kletvice torej uporablja 95,65 % anketiranih fantov.

	f	%
DA.	18	90,00
NE.	2	10,00
SKUPAJ	20	100,00

Tabela 4: Število (f) in odstotek (%) pri anketirankah za vprašanje številka 2 (*Ali uporabljaš kletvice?*)

Graf 3: Število (f) in odstotek (%) pri anketirankah za vprašanje številka 2 (*Ali uporabljaš kletvice?*)

Od vseh anketiranih deklet uporabljajo kletvice vsa dekleta razen dveh, torej večina. Kletvice torej uporablja 90 % deklet. V primerjavi s fanti uporablja kletvice manj deklet. Meniva, da bi bila na večjem vzorcu razlika rahlo večja.

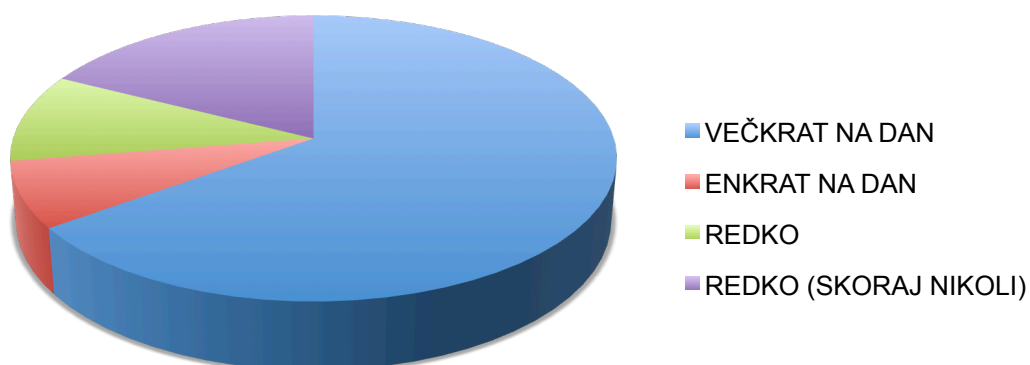
Nato sva se osredotočila samo na vprašalnike, v katerih so (so)sošolci zapisali, da uporabljajo kletvice. V tem primeru je šlo za 40 vprašalnikov.

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 3: *KAKO POGOSTO UPORABLJAŠ KLETVICE?*

	f	%
VEČKRAT NA DAN.	26	65,00
ENKRAT NA DAN.	3	7,50
REDKO.	4	10,00
REDKO (SKORAJ NIKOLI).	7	17,50
SKUPAJ	40	100,00

Tabela 5: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 3 (*Kako pogosto uporabljaš kletvice?*)

Kako pogosto uporabljaš kletvice?

Graf 4: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 3 (*Kako pogosto uporabljaš kletvice?*)

Rezultati kažejo, da 65 % učencev uporablja kletvice večkrat na dan, nekaj jih uporablja enkrat na dan, dobra četrtina pa uporablja redko oziroma skoraj nikoli. To pomeni, da slabi dve tretjini učencev uporabljata kletvice v vsakdanjem pogovoru, kar kaže na slabšo govorno kulturo.

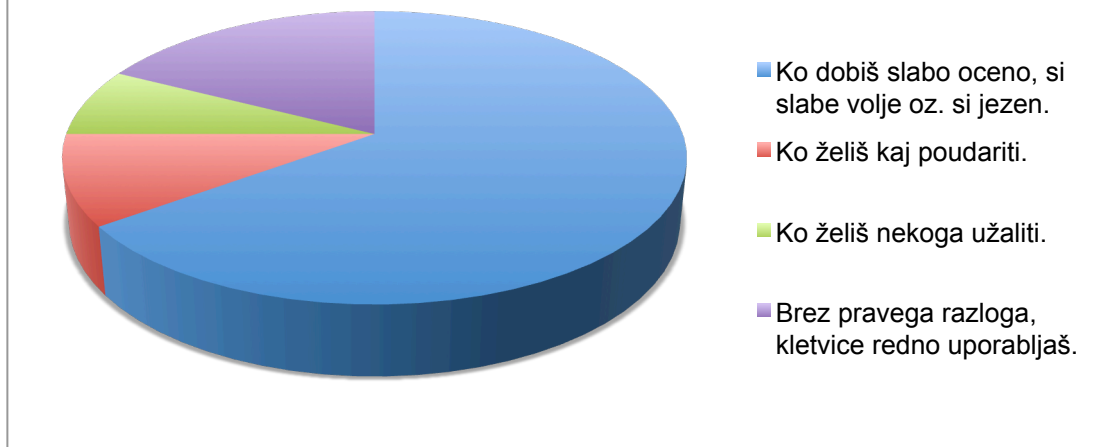
VPRAŠANJE ŠTEVILKA 4: *OB KATERIH PRILOŽNOSTIH UPORABLJAŠ KLETVICE?*

	f	%
KO DOBIŠ SLABO OCENO, SI SLABE VOLJE OZ. SI JEZEN.	26	65,00
KO ŽELIŠ KAJ POUDARITI.	4	10,00
KO ŽELIŠ NEKOGA UŽALITI.	3	7,50
BREZ PRAVEGA RAZLOGA, KLETVICE UPORABLJAŠ REDNO.	7	17,50
SKUPAJ	40	100,00

Tabela 6: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 4 (*Ob katerih priložnostih uporabljaš kletvice?*)

Ob katerih priložnostih uporabljaš kletvice?

Graf 5: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 4 (Ob katerih priložnostih uporabljaš kletvice?)

Učenci in učenke uporabljajo kletvice, kadar so slabe volje ali jezni. V tem primeru služijo kletvice kot ventil za sproščanje, za lajšanje napetosti ... Za poudarek uporablja kletvice le desetina učencev. Zelo malo učencev uporablja kletvice kot žalitve, kar je dobro. Bolje bi bilo, če bi bil ta odstotek še manjši. 17,50 % učencev pa uporablja kletvice brez pravega razloga, kar pomeni, da so del njihovega vsakdanjega besedišča.

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 5: KJE SI SE NAUČIL/-A KLETVIC?

	f	%
DOMA, OD STARŠEV ALI SORODNIKOV.	5	12,50
V ŠOLI, OD (SO)SOŠOLCEV.	28	70,00
NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.	2	5,00
IZ ODDAJ.	5	12,50
SKUPAJ	40	100,00

Tabela 7: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 5 (Kje si se naučil/-a kletvic?)

Graf 6: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 5 *Kje si se naučil/-a kletvic?*

Dobra desetina učencev se je naučila kletvic doma oziroma od sorodnikov. Podatek je presenetljiv, saj v domačem okolju starši po navadi pazijo, kaj govorijo pred svojimi otroki. Kar 70 % učencev se je naučilo kletvic od (so)sošolcev v medsebojni interakciji in komunikaciji, kar je smiselno, saj se veliko družijo.

Zelo malo učencev (5 %) se je kletvic naučilo na družbenih omrežjih. Dobra desetina anketirancev se je naučila kletvic iz oddaj. Tu sva pričakovala višji odstotek.

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 6: KLETVICE KATEREGA GOVORNEGA PODROČJA UPORABLJAŠ?

	f	%
SLOVENSKEGA.	19	47,50
ANGLEŠKEGA.	6	15,00
SRBOHRVAŠKEGA.	14	35,00
DRUGO.	1	2,50

SKUPAJ	40	100,00
--------	----	--------

Tabela 8: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 6 (*Kletvice katerega govornega področja uporabljaš?*)

Graf 7: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 6 (*Kletvice katerega govornega področja uporabljaš?*)

Učenci so najpogosteje navedli slovensko govorno področje (slaba polovica), nato sledijo kletvice hrvaškega in srbskega govornega področja (dobra tretjina), na tretjem mestu pa so kletvice angleškega govornega področja (15 %). Pričakovala sva, da bodo med kletvicami prevladovale kletvice angleškega govornega področja. Ker je v generaciji nekaj učencev in učenk, ki prihajajo s hrvaško oz. srbsko govorečega področja, je kar velik odstotek kletvic ravno z njihovega področja. Ker se mladi kletvic večinoma naučimo med druženjem s prijatelji, je torej smiselno, da je velik del kletvic tudi s tujih govornih področij.

Pod drugo je bilo navedeno albansko govorno področje, saj imava nekaj sošolcev, ki prihajajo s Kosova.

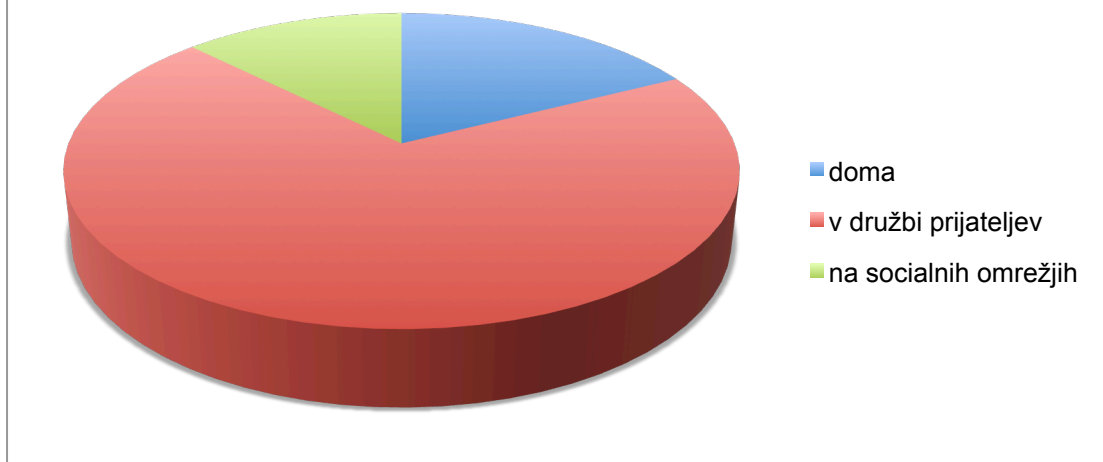
Slika 2: Čefur

VPRAŠANJE ŠTEVILKA 7: V KATERIH SITUACIJAH NAJPOGOSTEJE UPORABLJAŠ KLETVICE?

	f	%
DOMA.	7	17,50
V DRUŽBI PRIJATELJEV.	28	70
NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.	5	12,50
SKUPAJ	40	100,00

Tabela 9: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 7 (V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš kletvice?)

V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš kletvice?

Graf 8: Število (f) in odstotek (%) za vprašanje številka 7 (*V katerih situacijah najpogosteje uporabljaš kletvice?*)

Učenci in učenke najpogosteje uporabljajo kletvice v družbi prijateljev, torej ni nič nenavadnega, da so se jih tako tudi največ. Doma kletvice uporablja 17,50 % učencev. Temu sva se začudila, saj ponavadi pred starši pazimo, kaj govorimo oziroma nismo tako sproščeni. Na družbenih omrežjih (ko smo po navadi ponovno v družbi prijateljev) pa kletvice uporablja 12,50 % anketiranih učencev.

Zadnje vprašanje je bilo vprašanje odprtega tipa, saj so morali učenci navesti kletvice, ki jih najpogosteje uporabljajo.

Slovenske kletvice	Angleške kletvice	Srbohrvaške kletvice	Albanske kletvice
<ul style="list-style-type: none"> • jebenti • pička • pizda • kurec • kura 	<ul style="list-style-type: none"> • fuck • shit • fuck off • gay • moron 	<ul style="list-style-type: none"> • jebo ti pas majku • govno • jedi govno • pička ti 	<ul style="list-style-type: none"> • none • g citsha

<ul style="list-style-type: none"> • jebi se • prase • spizdi • kurba • mrš • peder • kreten • naj ti ohrovt zgnije • naj te koklja brcne • sranje • pismo 	<ul style="list-style-type: none"> • what the fuck • bitch 	<p>maternal</p> <ul style="list-style-type: none"> • vukujebina • šupak jedan • kurvo jedna • puši kurac • koji kurac 	
---	--	--	--

Tabela 10: Najpogostejše kletvice med devetošolci

4 SKLEPNE UGOTOVITVE

S pomočjo dobljenih rezultatov sva potrdila ali ovrgla hipoteze zastavljene pred začetkom raziskovanja.

H 1: Kletvice uporablja večina učencev 9. razredov naše šole.

To hipotezo lahko s pomočjo vprašalnika potrdiva, saj kletvice uporablja kar 93 % učencev in učenk 9. razredov. Žal je ta odstotek previsok. Po pogovoru s starši in sorodniki sva ugotovila, da se je včasih uporabljalo precej manj kletvic. Res je, da je družba danes bolj odprta, a po drugi strani je jezik, ki ga uporabljamo, postal manj kakovosten.

H 2: Učenci uporabljajo kletvice vsak dan.

Kar 72,50 % odstotkov učencev je odgovorilo, da kletvice uporabljajo večkrat na dan ali vsak dan, tako da sva to hipotezo večinoma potrdila. Ta odstotek predstavlja kar tri četrtine anketiranih učencev. 17,50 % anketiranih učencev uporablja kletvice v vsakdanjem pogovoru brez posebnega razloga, kar pomeni, da jih sploh ne čutijo več kot neprimerne oziroma nimajo več nobene kontrole nad svojim izražanjem.

H 3: Učenci najpogosteje uporabljajo kletvice v družbi prijateljev.

70 % učencev je odgovorilo, da kletvice uporabljajo v družbi prijateljev, s tem sva potrdila tudi to hipotezo. Prav toliko učencev je odgovorilo, da so se kletvic naučili od svojih sošolcev. Slaba petina učencev uporablja kletvice v domačem okolju, dobra desetina učencev pa uporablja kletvice na družbenih omrežjih, saj se tam največkrat pogovarjajo s prijatelji.

H 4: Učenci so se največ kletvic naučili od sovrstnikov in iz medijev (oddaj in družbena omrežij).

70 % anketiranih učencev je odgovorilo, da se je največ kletvic naučilo od prijateljev oziroma sovrstnikov. Na družbenih omrežjih se je naučilo kletvic le 5 % anketiranih učencev. Iz oddaj pa se je kletvic naučilo 12,50 % učencev. To hipotezo torej lahko potrdiva, kar pomeni, da v procesu primarne

socializacije starši vendarle pazijo na besede in podobo jezika, ki jo predajajo otrokom in jo potem prevzamejo otroci.

H 5: *Fantje kolnejo večkrat kot dekleta.*

To hipotezo lahko potrdiva, saj kletvice uporablja 95,65 % fantov in 90 % deklet. Meniva, da bi bilo hipotezo dobro preveriti na večjem vzorcu. Na splošno so najini (so)sošolci vulgarnejši od (so)sošolk. Ko sva pregledovala izpolnjene anketne vprašalnike, sva opazila, da so dekleta pri zadnjem vprašanju naštela kletvice z milejšim prizvokom. Dekleta torej bolj pazijo na besede, ki jih uporabljajo.

5 ZAKLJUČEK

Kljub temu da so kletvice družbeno nesprejemljive, bodo vedno ostale del jezika in težko se jih bomo znebili. Ko sva brala o posledicah verbalnega nasilja, sva se zamislila nad besedami, ki vsakodnevno »letijo« iz naših ust, ne da bi se tega zavedali. Razmišljala sva, kako zmanjšati njihovo rabo.

Zavestno se je treba potruditi, da uporabimo milejšo obliko ali pa kletvice oz. njene milejše oblike sploh ne uporabimo. Veliko kletvic ima milejše oblike, t. i. evfemizme. V *SSKJ 2* (2015) je evfemizem definiran kot »beseda, pomen ali zveza, s katero se izognemo neprijetnemu, včasih tudi neprimernemu izrazu.« Razlika med evfemizmi in neprimernimi izrazi je včasih le v eni ali več črkah, (*pizda* – *pismo*, *kurc* – *klinc*), lahko pa se se v izrazu nadomesti ena ali več besed (*pojdi v rit* – *pojdi nekam*, *ne me je**** – *ne me basat*).

Revija *Mama* (2014) svetuje, da je pri majhnem otroku kletvice najbolje preslišati, saj se ne zaveda, kaj je rekel. Svetujejo pa, da nastopijo starši strožje, ko otrok prestopi prag šole. Če se starši ne smejejo in se ne zabavajo ob kletvicah iz otroških ust ali če se ne razburjajo ob kletvicah, jih bo otrok prej prenehal uporabljati. Revija svetuje, da je treba otroku razložiti razliko med žaljivimi oz. neprimernimi in primernimi besedami.

Ker so kletvice včasih ventil za sproščanje napetosti, članek svetuje, da starši naučijo otroka uporabe evfemizmov (*presneto* namesto *prekleta*). Otroka pa je treba naučiti, da izrazi jezo drugače. Predvsem pa je treba biti otrokom vzor.

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 LITERATURA

1. Nežmah, Bernard. 1997. *Kletvice in psovke*. Ljubljana: Nova revija.
2. Osnovna šola Hudinja. 2017. *Publikacija za šolsko leto 2017/18*. Celje: OŠ Hudinja.
3. *Slovar slovenskega knjižnega jezika: SSKJ 2*. 2015. Ljubljana: Cankarjeva založba.
4. *Slovenski etnološki leksikon*. 2004. Ljubljana: Mladinska knjiga.
5. Snoj, Marko. 1997. *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

6.2 SPLETNI VIRI

6. Kletvice iz otroških ust. Pridobljeno 12. 2. 2018 iz *Mama.si*:
<http://mama.si/domov/kletvice-iz-otroskih-ust>
7. Slovenske kletvice in psovke. Pridobljeno 12. 2. 2018 iz *Leemeta*:
<https://www.leemeta.si/blog/zanimivosti/slovenske-kletvice-in-psovke>
8. Šček Prebil, T. in Moscatello, A. 2010. *Uvod v sociologijo*. Pridobljeno 7. 2. 2018 iz MIZŠ:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/Gradiva_ESS/Biotehniska_podrocja__sole_za_zivljenje_in_razvoj/BT_PODROCJA_79SPLOSNO_Uvod_Scek.pdf

6.3 VIRI SLIK

Slika 1: Naslovnica. Pridobljeno 10. 2. 2018 iz *Mladina*:

<http://www.mladina.si/95874/ne-vredis-ni-pola-pizde-vode/>.

Slika 2: Mama. Pridobljeno 10. 2. 2018 iz *Stripko*:

<http://stripko.com/tag/mama/page/2/>.

Slika 3: Čefur. Pridobljeno 10. 2. 2018 iz *Mladina*:

http://www.mladina.si/media/www/slike/2009/izjave/__610/2009_33_izjava_i_krs.png.

IZJAVA

Mentorica Urška Farčnik, v skladu z 2. in 17. členom *Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje*, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom *Razširjenost kletvic med devetošolci na Osnovni šoli Hudinja*, katere avtorja sta *Emma Emanuelle Šoln* in *Luka Udovč*:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo (-ičino) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju.

Celje, 4. 3. 2018

Podpis mentorice:

Podpis odgovorne osebe: